

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > א-ל אלץ-בלביפדיה מחשבה

א-ל אלץ-בלביפדיה מחשבה

תמלול, ללא עריכה

בסיעתא דשמיא ממשיכים את שרשי הא'-ל'. א' ל' צ', - עוסקים בשרשי הא', הא'-ל', שהוא יסוד שם א-ל, ולפי"ז בענינא דידן השתא זה **א-ל צ'**, - כמו"כ זה מצטרף באופן של **א'-לץ**, ובאופן של **א'-צל**.

המילה הזו כתובה פעם אחת ויחידה בתנ"ך, בספר שופטים [פט"ז פסוק ט"ז] לגבי שמשון הגבור: - "ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים **ותאלצהו** ותקצר נפשו למות", - "**ותאלצהו**", זה שורש **אלץ** שנאמר כאן ביחס לשמשון.

ברור הדבר, שמילה שנאמרה פעם אחת ויחידה בכל התנ"ך, והיא נאמרה ביחס לאדם מסויים, הרי שהמילה הזו היא עצמותו, וא"כ "אלץ" היא **עצמותו של שמשון**.

יש עוד צירוף כזה בתורה בשמו של **אלצפן**, - מישאל ואלצפן שהם בני עוזיאל שנאמר בסדר התולדות בפרשת וארא (פרק ו' פסוק כ"ב) בתולדות הבנים של לוי: "ובני עוזיאל מישאל ואלצפן וסתר" **אלצפן** אותיות **אלץ-פן**, - וכן מבואר שבשעה שמתו נדב ואביהוא, אמר משה למישאל ואלצפן שיכנסו יחד להוציא את נדב ואביהוא מן הקודש, - זהו המקום שזה נמצא בתורה כצירוף, ונשתדל בעז"ה גם לגעת בו, אבל המילה הגמורה כשורש ולא רק כשם [-וגם בזה, זה לא שם גמור רק חלק משם-] אבל המילה הגמורה שישנה בלשון הקודש נכתבה פעם אחת ביחס לשמשון - "ותאלצהו".

נתבונן מעט בסוגיא של שמשון, - מתוך היחס שמהותו של שמשון היא **אלץ**, כפי שהוזכר שאם זו הפעם היחידה שמוזכר בתורה, א"כ זהו מהות שמתגלה ממציאיותו של שמשון.

עיקר הסוגיא של שמשון נמצאת במסכת סוטה, מדף ט' עמוד ב', לשון המשנה: "**שמשון הלך אחר עיניו** [=הלך אחר עיניו ולקח את אשתו כמו שנאמר בלשון הפסוק שמביאה הגמ' להלן - "ישרה בעיניו"] **לפיכך נקרו פלשתים את עיניו שנאמר ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו**", אומרת הגמ' "**ת"ר שמשון בעיניו מרד שנאמר ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני לפיכך נקרו פלשתים את עיניו שנאמרו ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו**" [=א"כ זהו שמשון שניקרו את עיניו]."

- הזכרנו, שמציאותו של שמשון היא מתגלה במה שנאמר אצלו לשון של **אלץ**. - ראשית, פשוטם של דברים, פירושו של אלץ כפשוטו ממש, כותב רש"י בשופטים על המקום הוא לשון של דוחק, ומשום כך גם רש"י אצלנו בסוטה לקמן ותאלצהו לשון דוחק ומצוקה, - זה פשוטם של דברים.

- אבל הגמרא מעמידה את הדברים באופן שונה: "**מאי ותאלצהו אמר רבי יצחק דבי רבי אמי בשעת גמר ביאה נשמטה מתחתיו**". - אומר רש"י על המקום: בשעת גמר ביאה "תאות האדם מרובה [=שאז הוא הזמן שיש את עיקר התוקף]". וא"כ מה שנאמר "ותאלצהו", במה שהוא מחוייב מדין עונה, היא אילצה אותו שהיתה פורשת בסופו של דבר - "בשעת גמר ביאה נשמטה מתחתיו".

לשון חז"ל בירושלמי ובעוד מדרשים שהיא ג"כ היתה ניזונת ממקום אחר, - היא זינתה תחתיו, וכפי שמבואר עיקר הדבר בגמ'

לקמן כאן, בדף י'.

ועכ"פ לפי דרשת הגמ', זהו "ותאלצהו" שהיא נשמטה מתחתיו.

- להבין את העומק של הסוגיא, ולפי"ז לאט לאט לפתוח אותה בהבנת מהות ה-אלץ:

- על שם מה שמשון נקרא שמשון? - ברור לכל בר דעת שהוא מלשון **שמש**, - כך דורשת כאן הגמ' במסכת סוטה בהמשך הסוגיא, בדף י': "**ואמר רבי יוחנן שמשון על שמו של הקב"ה נקרא שנאמר כי שמש ומגן ה' אלקים**" [=משמע שכביכול אחד מתואריו של הקב"ה, זהו שמש, - ועל שם כך הוא נקרא שמשון מלשון של שמש, - שואלת הגמ', אם כן-] **אלא מעתה לא ימחה** [=שיהיה אסור למחות את המילה 'שמש' - דוחה הגמ' ואומרת-] **אלא מעין שמו של הקב"ה** [=זה לא שם גמור אלא מעין שמו של הקב"ה] **מה הקב"ה מגין על כל העולם כולו אף שמשון מגין בדורו על ישראל**.

וא"כ, הוא נקרא שמש שהוא מעין שמו של הקב"ה, - באיזה יחס של שמש, - הרי כל דבר בבריאה יש בו כמה וכמה תכונות, הרי השמש עצמה היא מחממת, היא מאירה ועוד ועוד. באיזה יחס של תכונה נאמר כאן שמשון נקרא מלשון שמש? - ע"ז אומרת הגמ' שהוא מעין הקב"ה לענין זה שכמו שהקב"ה מגין על כל העולם כולו, אף שמשון מגין בדורו על ישראל.

כשנאמר בלשון הפסוק "כי שמש ומגן ה' אלקים". - מהו שמש ומגן? - יש את השמש עצמה ויש את "נרתיקה של חמה" - הנרתיק של השמש, וזהו - כידוע, מה שפירשו רבותינו את הפסוק "כי שמש ומגן", יש את עצמות מציאות השמש, ויש את ה"ומגן", שזה נרתיק החמה שנקרא מגן.

- ולפי"ז שמשון שנקרא שמשון, האם הוא נקרא על שם השמש או על שם המגן? - ברור הדבר, הרי הוא לא נקרא **שמש** אלא **שמשון** כל - ון שבסוף תיבה, בלשון הקודש, ענינו - ההקטנה של הדבר, וא"כ, בשמש - ביחס לעצמות השמש יש את הנרתיק של השמש שהוא גורם לכך שהשמש מאירה פחות, הוא מקטין את הארתה, - והרי כשמוציאים חמה מנרתיקה כמו שנאמר להדיא אצל אברהם אבינו, - אין עובר ושב, מחמת שהשמש בתוקפה, והחמה בטרתה - בצהרתה, בלי נרתיקה, שהיא מאירה בתוקף רב.

וא"כ שמשון שנקרא **שמש-ון**, זה ההקטנה של השמש, - שהמגן של השמש שהוא נרתיקה הוא מקטין את השמש, וא"כ שמשון שנקרא שמשון מעין שמו של הקב"ה "כי שמש ומגן ה' אלקים", - הוא נקרא על שם החלק של הנרתיק, - וכפי שמפורש הדבר בהמשך הגמ' "מה הקב"ה מגין על כל העולם כולו אף שמשון מגין בדורו על ישראל", - כהגדרה כוללת, כוונת הדבר, "הקב"ה מגין על כל העולם כולו, היינו שהקב"ה שומר על כל הנבראים, - אך א"כ צריך להבין, מה השייכות של זה לשמש? - המקום שבו הקב"ה מגין על הנבראים מתוך השמש, היינו כמו שהזכרנו. שהרי אם הקב"ה יוציא חמה מנרתיקה, לא יהיה עובר ושב, וא"כ צורת ההגנה על הנבראים מתוך השמש היינו, במה שהוא ברא לשמש נרתיק, - זהו מה שהקב"ה מגין על כל העולם כולו, - גם כשהקב"ה הוציא חמה מנרתיקה אצל אברהם אבינו, אין כוונת הדבר שהוא הוציא אותה לגמרי מנרתיקה, כי א"כ, כל העולם היה הופך להיות כלה, אלא רק באופן חלקי, וא"כ בעצם בריאת נרתיק לחמה, הקב"ה מגין על כל העולם כולו.

ומ"מ א"כ, שמשון נקרא שמשון שהוא מלשון הקטנה, בבחינת נרתיק, - והיחס שלו שהוא מגן על העולם כמו שהקב"ה מגן עם הנרתיק. - ברור, א"כ, "כמעט מפורש", בדברי הגמ' מה שנאמר.

ותולדת הדבר ברור מאד, - שמשון הוא לא עצם השמש עצמה, אלא הוא נרתיק שמגן על השמש,

- כשהבנו את הדברים הללו, - לפי"ז נתבונן כעת בעצם הארת השמש, שיש כמה וכמה הבחנות שמקטינים, - ומצמצמים, - מעלימים את הארת השמש, - בכל לשון ולשון שתאמר.

האפשרות הבהירה הראשונה, - בזמן שהחמה נעלמת בעצם, הוא בלילה, - והרי לאשתו על שמשון קראו דלילה, - והגמ' כאן דורשת כמה לשונות למה היא נקראת דלילה: "**תניא רבי אומר אילמלא לא נקרא שמה דלילה ראויה היתה שתקרא דלילה** [=למה-] **דילדלה את כחו, דילדלה את לבו, דילדלה את מעשיו, דילדלה את כחו דכתיב ויסר כחו מעליו. דילדלה את לבו דכתיב ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו. דילדלה את מעשיו דאיסתלק שכינה מיניה דכתיב והוא לא ידע כי ה' סר מעליו**. - הגמ' מבארת שהיא נקראה **דלילה** מלשון **דל**, שהיא עשתה אותו **דל**.

ובעומק זה ברור, שאם היא עשתה אותו דל זה לא רק בדברים חיצוניים שאינם מעצם עצמותו, - אלא היא עשתה אותו דל במהותו שנאמר ב"ותאלצהו", - שם היא עשתה אותו דל, - שהיא גילתה את סודו שכל כחו אינו אלא מכח מחלפות ראשו, ועל ידי כן סר כל כוחו, - בזה היא עשתה אותו דל בעצם.

ולפייז, הגדרת עצם השם שמשון שנקרא כן מלשון שמש, - והיא נקראת דלילה, מדלדלת את עצם המדריגה הנקראת שמשון שהוא בבחינת שמש, - היא מדלדלת את הדבר מכח - **דלילה**, אותיות **ד'-לילה**, - מהו **ד' - לילה**? - ברור ופשוט הדבר, - הרי יום הראשון נאמר "ויהי אור", היה אור גמור, - ביום רביעי נתלו שני המאורות הגדולים, ולאחר מכן קטרגה הלבנה והקב"ה הקטינה, - "את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה", - זהו **דלילה**, **הד'** זהו יום ד', - שנעשה בו **לילה**, שלבנה שולטת, שמצמצמת את הארת החמה, - זה לא השלילה של יום ראשון שעליו נאמר "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", אלא מתגלה המדריגה של יום רביעי שיש מאור גדול ומאור קטן, - והמאור הקטן שולט בלילה על המאור הגדול ועל ידי כן מצמצמת את הארתו.

ולפייז, ברור, - שמשון מצד עצמו הוא המגן, הנרתיק של החמה, שהוא שורש הצמצום של החמה, - **שמשון**, כמו שהוזכר שזה הקטנה, - אבל דלילה לא משאירה אותו במדריגת נרתיק, שזה עצם מדריגתו, אלא לוקחת את שורש הצמצום שזהו כחו, לצד החמור, שמתגלה כאן כח שמתנגד לשמש, כח של **לילה**, - זהו **דלילה**, שמדלדלת את כחו, היא דלדלה את השמש שבו ע"י מציאות של לילה.

ולהבין יתר על כן, כשהיא באה לצמצם את כחו, אי"ז רק מכח **דלילה - ד'-לילה**, כמו שחודד, אלא היא מרחיבה את נקודת הצמצום של השמש יתר על כן.

- אופן נוסף של צמצום הארת החמה הוא ע"י עננים, כלומר, אפשרות לכסות את אור החמה, ואמנם השמש לא מתכסה בשלימותו, אבל יש כאן כיסוי חלקי.

- אופן נוסף, כאשר מעמידים דבר כנגד החמה, מתולדת אותה הסתרה נעשה מציאות של צל, - זהו **אלץ, - א' צל**.

נחזור למה שנאמר בהתחלה, שאם נאמר פעם אחת ויחידה בתנ"ך את הלשון "**אלץ**", ביחס לשמשון, זה מונח בעצם עצמותו של שמשון.

- הוא עצמו, שמשון, בחינת נרתיק של החמה.

אשתו היא התנגדות בצד הקיצוני הפוך בדיוק, **דלילה, - ד'-לילה**, ההסתר הגמור של החמה [יותר על כן סמוך לעלות השחר ממש שאז תוקף ההחשכה], - אבל דלילה רוצה מכח ה**ד'-לילה** לתת את נקודת ההסתרה בכל השתלשלות של ההסתרה שיש לשמש.

- והאופן הנוסף שבהשתלשלות ההסתרה הוא דבר המסתיר שיוצר צל, - זהו ה"ותאלצהו", **א' - צל**, היא מאלצת אותו, כלומר, היא מסתירה את מדריגתו, מכח מדריגת צל. - במדריגת נרתיק, אמנם מצטמצמת הארת החמה, אבל צל הוא עוד שלב בצמצום ההארה.

- יש אופן נוסף של צמצום, שבעצם הוא האפשרות לצמצם כל דבר, - זהו באופן של ליצנות, לכל דבר יש הויה, יש מציאות, - והליצנות מהבלת את מציאות הדבר, שוללת אותו, - יש רוח דקדושה, ויש רוח דקלקול, אצל שמשון נאמר "ותחל רוח ה' לפעמו בין צרעה ובין אשתאול", - אבל דלילה רצתה לבטל את אותה הרוח, - וזה ע"י שהיא משתמשת במציאות ה**-לץ**, שהיא מתלוצצת מהדבר, ועל ידי כן היא מבטלת את כחו של שמשון.

וא"כ עלה בידינו ארבעה מדריגות של צמצום מדריגת שמשון:

א. שמשון מצד עצמו, נרתיק.

ב. דלילה שהיא בחינת לילה.

ודלילה יוצרת עוד שתי פעולות נוספות של צמצום: **ג. א'-צל**. - בחינת צל שהוא הסתרה על השמש.

ד - א'-לץ, כנגד רוח ה' שהחלה לפעמו היא מעמידה מציאות של **ליצנות** ומבטלת את אותו הכח.

זה ראשית כל, ה"צורתא דשמעתתא" ועל פי זה ננסה כעת להבין לאט לאט את הפרטים.

- ה"ותאלצהו", היינו שהיא אילצה אותו לצמצם את עצם הארת השמש שבו, - זה גופא מה שהיא מאלצת אותו, וכמו שנתבאר אופני הצמצום.

יש כאן כמה וכמה מימרות בגמ' שנוגעות לזה, - מצד אופן הצמצום שע"י הליצנות, - הרי ראינו במשנה: "שמסון הלך אחר עיניו לפיכך נקרו **פלשתים** את עיניו", ובהמשך הגמ': "**והוא יחל להושיע את ישראל, אמר רבי חמא ברבי חנינא הוחל שבועתו של אבימלך** [= "הוחל" מלשון חלל] **דכתיב אם תשקר לי ולניני ולנכדי**", - שהוא לא עמד באותו שבועה וע"י כן הוחל שבועתו. - אבימלך הוא מלך פלשתים, - שזהו כל הסוגיא של שמסון שהיה בפלשתים. והמידה שנמצאת אצל פלשתים היא ליצנות, כמו שאומרים חז"ל שליציני הדור היו אומרים מאבימלך נתעברה שרה. - מי הם ליציני הדור? - הפלשתים שהיו אצל אבימלך, הם אלו שאמרו מאבימלך נתעברה שרה. - והיינו שהם באו להפקיע את מציאותו של יצחק שהוא המשך של אברהם, ומבטלים את זה ע"י ליצנות. - הרי באברהם נאמר "מי העיר ממזרח צדק" - הוא במדרגת הזריחה, ולכן הוא תיקון תפילת שחרית, - ויצחק אבינו שתיקן תפילת מנחה היינו בצהרים, כשהחמה בראש כל אדם, - בתחילת זריחה, החמה היא ביחס למדרגת אברהם, - וכשהחמה בטהרתה - בצהרתה, היא ביחס למדרגת יצחק, - "שהיו אומרים מאבימלך נתעברה שרה", עומק נקודת הדבר, שיצחק הוא לא המשכה של הארת אברהם אבינו של "מי העיר ממזרח צדק" שתמשיך הלאה אצל יצחק, אלא מצמצמים את הארתו של אברהם, - זהו בדיוק מהלך הדברים, - "והוא יחל להושיע את ישראל" כאן מתגלה שהוחל שבועתו של אבימלך, - עומק הקלקול של אבימלך, כי אבימלך רצה לצמצם את הארת חמה, - וזה בדיוק מתגלה אצל שמסון, דייקא, שגם אצלו מתגלה עומק נקודה של חלל שרוצה להסתיר את הארת השמש, כפי שנתבאר.

אבל יתר על כן, יש באדם מציאות של פנים ששם נמצאת ההארה, ויש מציאות של אחוריים, - הפנים הם בבחינת "כי באור פניך נתת לנו", אבל האחוריים הם מקום של הסתרה, חושך, - אם אנחנו מציינים ציור של הארה מול הסתרה, הפנים, הגדרתם "הארת פנים", ולפי"ז אחוריים - הגדרתם היא מקום הסתר פנים. - הגמ' כאן אומרת על הפסוק שנאמר בשמסון - "**וילך שמסון וילכד שלש מאות שועלים, מאי שנא שועלים**]-למה הוא לקח דווקא שועלים], **אמר רב איבו בר נגדי א"ר חייא בר אבא, אמר שמסון יבא מי שחוזר לאחוריו ויפרע מפלשתים שחזרו בשבועתם**", - טבע השועל שכאשר רודפים אחריו הוא בורח, לאחר מכן הוא חוזר לאותו מקום, - זה הכוונה "חוזר לאחוריו", ופלשתים ג"כ חזרו בהם ולא עמדו בדבריהם. וא"כ מבואר כאן בגמ' שהגדרת פלישתים היא "חוזרים לאחוריהם", - זה עומק נקודת ההסתרה שהוזכר, כלומר, עומק המדרגה המתגלית אצל פלשתים שהיא ההסתרה של החמה, היא תפיסת "חוזרים לאחוריהם", שהאחוריים הם אופן נקודת ההסתרה, ואת זה גופא ליציני הדור - פלשתים רוצים להחיל על אברהם, - "מאבימלך נתעברה שרה", וזה גופא הם באים להחיל על שמסון, שהם רוצים לצמצם את הארתו של שמסון, - והיא גופא, לכן בא שמסון ונפרע מהם, לסלק את ההסתרה ולגלות את הארתו.

ולפי"ז, להבין ברור מאד, הזכרנו שהגמ' דורשת מ"ותאלצהו", "בשעת גמר ביאה נשמטה מתחתיו", - הרי עזרא תיקן טבילה לבעלי קריין, - כי כל חיבור הוא בבחינת קלות ראש, ולכך נצרך טבילת עזרא, - קלות ראש הוא נצוץ של ליצנות, - כשדלילה היתה נשמטת ממנו, היינו שבמקום הליצנות היא היתה נשמטת ממנו והופכת את כל הדבר להעדר, סילוק, שזה בחינת ליצנות, - בזמן שיש גילוי ביניהם, של קלות ראש, את הקלות ראש הזאת היא היתה מרחיבה לליצנות גמורה, - זהו ה"נשמטת מתחתיו", - וזה היה מכח כך שהיא מצמצמת את כל תוקף הארתו של שמסון, - מהי הארתו של שמסון? - כמו שנתבאר, הארה שלימה שנמצאת בתוך נרתיק, - ואת זה היא באה לבטל, - בפשטות כפי שמזכיר רש"י שתאות האדם מרובה, והיא מצערת אותו, בבחינת דוחק ומצוקה, - אבל האלשיך הקדוש מסביר שהיא רצתה שהוא יפגום מבחינת שז"ל, - עומק נקודת הדבר, - כל שמסון בא להפקיע אור בלא כלי, שהרי זוהי כל הגדרתו, - חמה בנרתיקה - כשהיא נשמטת ממנו בסוף ביאה, היא גורמת כדברי האלשיך כמו שהזכרנו, מבחינת שז"ל, - אור בלא נרתיק, זה עוד מהלך הפוך נוסף איך היא מבטלת את שמסון.

נחזור ונחדד, הזכרנו בהתחלה ארבעה מהלכים בכללות מהו הצמצום של החמה, **א.** עצם הנרתיק של החמה, זה שורש צמצומה. **ב.** דלילה, **ד'-לילה**, זהו נקודת הצמצום השלימה, הסתרה גמורה - והיא נלחמת לצמצם אותה בעוד שתי דברים - **ג.** באופן של צל, **אלץ - א'-צל. ד.** באופן של **א'-לץ**. באופן של ליצנות.

אבל כאן היא באה להפקיע אותו מעצם היסוד שלו, - כל המהות שלו מהו? - נרתיק של חמה, וכאן, לפי האלשיך הקדוש, היא לוקחת את עצם הנרתיק, - הנרתיק שלו זה אשתו, - היא הבית קיבול שלו, ואם בסוף גמר ביאה היא נשמטת מתחתיו, שהיא מעמידה אופן שזה הופך להיות שז"ל, זה אור בלא כלי, - אם זה אור בלא כלי, אין שמסון, כי כל מהותו של שמסון הוא עצם הנרתיק שבו, - "שמש ומגן הוי"ה אלקים" שמעין כך הוא נקרא שמסון, כמו שנתבאר, אבל אם היא מסלקת את המגן, - שזה בחינת "אלקים", נעשה מציאות של קלקול והעדר.

- אחר מה שמבואר בנביא ששמסון גילה לה את סודו, שכל כחו אינו אלא מכח מחלפות ראשו, נאמר בפסוק: "**ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו**", אומרת הגמ', "**מנא ידעה**]-איך היא ידעה שהפעם הוא אומר לה את האמת, הרי קודם לכן, ג' פעמים הוא התל בה, איך היא ידעה שעכשיו הוא אומר את האמת], **אמר רב חנין אמר רב ניכרין דברי אמת**]-דברי אמת מעידים מצד עצמם, ומזה היא ידעה שהוא אומר עכשיו אמת], **אביי אמר ידעה בו באותו צדיק דלא מסיק שם שמים לבטלה**]-וממילא אם הוא הוציא עכשיו שם שמים, בהכרח שמה שהוא אמר, זה נכון, - ומהו השם שמים?]- **כיון דאמר ניזיר**

אלקים אני אמרה השתא ודאי קושטא קאמר [-הוא אמר לה שהוא נזיר אלקים ולכן הוא לא שותה יין ולא מספר את שערות ראשו].

- מדוע הוא נקרא "נזיר אלקים"? - "כי שמש ומגן הוי"ה אלקים". - "שמש" בחינת הוי"ה, "מגן" בחינת אלקים. - כמעט מפורש בפסוק, וכפי שמסבירים רבותינו כידוע מאד, - זה מה שאומר לה שמשון "נזיר אלקים אני", - כל ההויה שלי היא בהבחנה של אלקים.

- הרי זה כל עסקינו עכשיו, בשורש הא'-'ל', שרשי ה"א-ל", - זהו "אלץ", -פתחנו בתחילתה סוגיא ש"אלץ" הוא א-ל צ' - א-ל צדיק, - והגדרת הדבר שזהו הא-ל העליון - ובהבחנה הזאת הוא אומר נזיר אלקים אני, הוא נקרא שמשון שהוא בבחינת נרתיק ומגן - שמשון, כמו שנתבאר. ומגן היא בחינת אלקים, לכן הוא נקרא נזיר אלקים, ועצמותו היא משורש אלץ א-ל צ', א-ל צדיק, - שעיקר מדריגת הא-ל שבו מתגלה במדריגת יסוד, "וצדיק יסוד עולם".

שזהו מה שמבואר בגמ' כאן: "ויגדל הנער ויברכהו ה' במה ברכו אמר רב יהודה אמר רב שברכו באמתו, אמתו כבני אדם וזרעו כנחל שוטף". - וא"כ, עיקר ברכתו היתה במדריגת נחל שוטף, - זהו אל - צדיק, כלומר, במקום אות ברית קודש שהוא מדריגת צדיק כידוע מאד, שמה היה עיקר כחו ותוקפו, שמה היה גבורתו של שמשון, - שמשון שהיה גבור כמו המעשים שמבוארים להדיא כאן בפרקים שבנביא עד גבורתו האחרונה שהפיל את הבית שהיו בו פלשתים, - זהו גבורתו כפשוטו, - אבל בעומק, הגדרת שורש גבורתו של שמשון זהו המבואר כאן בגמ' "אמתו כבני אדם וזרעו כנחל שוטף", מה ש"זרעו כנחל שוטף" זה עומק המדריגה של אות ברית קודש, - זהו א-ל צדיק, - וא"כ ביררנו את שלושת המדריגות של צירוף אלץ שהזכרנו בהתחלה.

אלץ - א-ל צדיק.

אלץ - א' - צל.

אלץ - א' - לץ.

זה שלימות מדריגת ה"אלץ".

אבל להבין יתר על כן, - הרי שמשון היה משבט דן וכפי שדורשת כאן הגמ': "ותחל רוח ה' וגו' א"ר חמא ב"ר חנינא חלתה נבואתו של יעקב אבינו דכתיב יהי דן נחש עלי דרך שפיפון עלי אורח". - שזה התקיים בשמשון, כמו שדורשת הגמ' בהמשך מהפסוק "שפיפון עלי אורח" שהוא היה חיגר בשתי רגליו, וכאן הגמ' דורשת את הרישא של הפסוק "יהי דן נחש עלי דרך" שזה נאמר ע"ש שמשון שבא משבט דן - מהי מדריגת דן? - "יהי דן נחש עלי דרך", - ברור, יש נחש דקלקול ויש נחש דתיקון, - שמשון, הוא לא נחש דקלקול חס ושלום, אלא נחש דתיקון. - נחש דקלקול מפתה את אדם ואת חוה לאכול מעץ הדעת טוב ורע - זהו נחש דקלקול, ובבחינת נפש זה מתגלה שיש דעת דקלקול ודעת דתיקון, - בלעם הוא הדעת דקלקול כמו שכתוב בפסוק "ויודע דעת עליון", וכנגד כך עומד מציאותו של משה רבינו שהוא דעת דקדושה, - ראשית, בדרך רמז, האותיות שאחר האותיות שבתבית אלץ הם ב' מ' ק', קמ"ב שזה הגימטריא של בלעם, והיינו שהאותיות אחרי אלץ זהו בלעם.

- הגמ' כאן דורשת ואומרת, בסיפא של הסוגיא של שמשון: **אמר רבי יוחנן בלעם חיגר ברגלו אחת היה. שנאמר וילך שפי, שמשון חיגר בשתי רגליו היה שנאמר שפיפון עלי אורח.** - וכמו שהזכרנו, תיבת אלץ שנאמרה אצל שמשון שהיא עצם מדריגתו, והאותיות שאחרי אל"ץ גימטריא בלעם, - זהו רמז להקבלתם אהדדי, - וההבנה, בלעם שהיה חיגר ברגלו אחת, - הסיבה לכך, כי האתון לחצה את רגלו אל הקיר, "אנכי אתנך אשר רכבת עלי מעודך", ורש"י שם מביא על המקום את הגמ' ששם מבואר שהוא לא רק רכב עליה אלא שהוא בא עליה. - היא היתה מעין אשתו וא"כ, מי שהיא מעין אשתו היא לחצה את רגלו אל הקיר, - ותולדת הדבר, שאם הגמ' מקבילה את בלעם שהיה חיגר ברגל אחת לשמשון שהיה חיגר בשתי רגליו, - מי שגרם לו שהוא נעשה חיגר בשתי רגליו היא ג"כ אשתו, - "בין רגליה כרע שכב נפל", - זה נקרא "בין רגליה", - אם מה שהיא אלצה אותו זה במצב של בין רגליה, כמו שהוזכר לעיל - היא גרמה לו באותו זמן שהוא נהיה חיגר בשתי רגליו, - כשהוא עסק ב"ואדם ידע את חוה אשתו", - אז היא הפכה אותו לחיגר בשתי רגליו, - והעומק, הוא ברור ופשוט, - "יהי דן נחש עלי דרך", - בנחש הרי נאמר שנתקלל "על גחונך תלך" וכמו שאומרים חז"ל שנתקצצו רגליו, - שאז הוא הפך להיות שפיפון, כלומר, כולו שפוף ומחובר למציאות הקרקע, זה מה שנעשה לנחש.

כנגדו עומד מציאותו של שמשון, הוא בא לתקן את אותה מציאות של דעת, - תחילת הפגם בפועל בדעת חוץ מעצם האכילה מעץ הדעת, שהיא השורש, - זה "האדם ידע את חוה אשתו" ששם התגלה הקלקול של הדעת, ולכן יצא משם הבכור קין, כדברי חז"ל כידוע, מלשון קנאה, מלשון קינא דמסאבותא, כלומר, שהדעת דקלקול יוצא שם לפועל, וכנגד כך היה מציאותו

של שמשון, "אמר רב יהודה א"ר שברכו באמתו אמתו כבני אדם וזרעו כנחל שטוף". והגמ' כאן אומרת שכשהוא היה בבית האסורים, כל הגברים הביאו לו את נשותיהם כי הם רצו שיצאו בנים גבורים כמוהו, כלומר, הוא היה דעת שהיא להיפך ממצאות הדעת דקלקול, ואת מהלך הדעת הוא היה צריך לתקן, אבל כאשר דלילה שולטת עליו, - היא גורמת שה"יהי דן נחש עלי דרך" לא מתקן את הנחש בשלימותו אלא חוזר ומתעורר פגם דנחש כמו שהוזכר, ולכן כמו שהנחש נאמר בו "על גחוןך תלך" שנתקצצו רגליו, כמו"כ אצל שמשון מתגלה שהיה חיגר בשתי רגליו, כמו שנתבאר.

- הרי מפורש בנביא שסופו של שמשון, אחר שהוא גילה את סודו והיא הורידה את ז' מחלפות ראשו, והוא נעשה כאחד האדם - הוא ביקש "חזקני נא אך הפעם" - "תמות נפשי עם פלשתים", - לקח את עמודי הבית והפילם ונפל הבית עליו ועליהם, - את מה הוא הפיל? - את הרגלים שמעמידים את הבית, כמו שיש לאדם רגלים שמעמידים אותו, כמו"כ יש לבית רגלים שמעמידים אותו, ואותם הוא הפיל. - זה לא כפשוטו שהוא הפיל את אותם הרגלים, אלא, - דלילה שהפילתו משתי רגליו שהוא הפך להיות חיגר בשתי רגליו, - מאותו כח שנפלו שתי רגליו הוא מבקש "חזקני נא אך הפעם" - מכח הנחש דקלקול, שהיא שלטה עליו והפילה אותו הוא מבקש "תמות נפשי עם פלשתים" - בחינת המות שהוא יונק מה"יהי דן נחש עלי דרך" מצד נחש דקלקול, - ואז כשזה מפיל את הרגלים של עצמו, - ומפיל את הרגלים של אחרים, גם גופא נעשה המיתה שהוא מת והם מתים, - ממה שהם הפילו אותו, זה גופא מה שהוא הפיל אותם, - זה "תמות נפשי עם פלשתים" בעומק של המהות, ולא רק שבפועל הם מתו יחד איתו, - במה שהם הפילו אותו בזה גופא הוא גורם להפלה, כמו שנתבאר.

ולהבין יתר על כן, כחו של שמשון ביסודו היה במקום ההארה שלו, - כמו שהוזכר, - מהארת מציאות השמש שיש לה נרתיק - והבית קיבול שהוא מציאות הנרתיק, הוא הוא שורש מציאותו של שמשון, - הזכרנו שיש יחס צירוף בתורה שיש בו **אלץ**, שזהו **אלצפן**. - "ובני עוזיאל מישאל ואלצפן", - שהם אלו שהוציאו את נדב ואביהוא מהקודש. יש בש"ך על התורה שאומר שבשמות של מישאל ואלצפן רמזו כל המעשה שהם הוציאו את בניו של אהרן, נדב ואביהוא, - יש את הסוגיא של **מישאל** שזה בגימטריא **אף ברחמים** שזה לא סוגייתו עכשיו, זה סוגיא לעצמה - מה שנוגע לנו כאן השתא זה אלצפן שהוא מלשון **צפון**, - הצופן מצד הקלקול היינו מה שדורשת הגמ' כידוע בסוף מסכת סוכה "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" זהו יצר הרע שעומד צפון בליבו של אדם, - הוא הנקרא "צפוני", וזהו צפון דקלקול, כח ההסתרה, שמצד הקלקול.

- כנגד כך יש את האור הצפון לצדיקים לעתיד לבוא, - וא"כ אלצפן שהוא מלשון צפון, מכח מה הוא נקרא צפון? - נאמר במתן תורה בסוף פרשת משפטים שהם "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו", וע"ז אומרים חז"ל שהיה ראוי שבאותו זמן ימותו, אלא שהקב"ה צפן את המות הזה, - ולמתי הקב"ה צפן אותו? - יש שתי לשונות בחז"ל על מיתת נדב ואביהוא לשון אחד, ידעתי שעתיד המשכן להתקדש במקודשיו, ולא ידעתי במי, עכשיו אני רואה שהם גדולים ממנו, לשון שני, שאותה מיתה שהיתה ראויה לבוא על אצילי בני ישראל שאכלו ושתו וחזו את האלקים, שהיא נדחתה, - ויצאה לפועל במיתת נדב ואביהוא שמתו. - **אצילי** בני ישראל, - זה **אצל**, - וכאן זה הופך להיות **אלץ**. - מה שבמדריגת מתן תורה היה מדריגת "אצילי בני ישראל" בבחינת "אצילות" - אצלו יתברך, שכידוע "אצילות" יש בה שתי ביאורים, או **אצילות** מלשון **אצל**, או מלשון "**ואצלתי** מן הרוח", אצל שמשון הוא "אלץ". - "ותחל רוח ה' לפעמו בין צרעה ובין אתשאל", נבואתו של שמשון היתה, בעומק, מכח ה"אצילי בני ישראל", בבחינת "ואצלתי מן הרוח".

ואלצפן בא להוציא את נדב ואת אביהוא אחר מיתתם, מן הקודש, - וזה מכח כך שהם מתו מחמת ה"ויחזו את האלקים" - המקום הצפון.

ולהבין נפלא מאד, - "ויחזו את האלקים" היינו שהם הסתכלו במה שהיה אסור להם להסתכל, כלומר, בהארה שאין לה צמצום הראוי לה, - שזה כל מהותו של שמשון, כפי שנתבאר, - צמצום ההארה.

- התרגום שאומר על הפסוק "אלדד ומידד מתנבאים במחנה" שהיו מתנבאים, משה מת ויהושע מכניס, - אומר התרגום שאלדד ומידד הם מישאל ואלצפן, - פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, - זקנים שבאותו הדור היו אומרים אוי לה לאותה בושא אוי לה לאותה כלימה - ועכ"פ "משה מת" הגדרת הדבר, השמש מוסתרת, זה כל ההגדרה של אלצפן, שהוא בא להצפין את מקום ההארה, - ולכן הוא מוציא את נדב ואת אביהוא מהקודש, כלומר, הוא מוציא את מי שהסתכל על החמה בלא מציאות של הסתרה, שזהו "ויחזו את האלקים" שהסתכלו בלא מקום של הסתרה, - ברור מאד חשבון הדברים. - אלצפן, כל עניינו הוא לגלות את נקודת ה"אלץ" דתיקון. - היפך ה"ותאלצהו" שנאמר בדלילה שהיא אילצה את שמשון - **שמשון**, שמחלצת אותו להסתיר יותר את מציאות השמש, - אלצפן שמונח בו גם לשון צפון, שהוא הסתרת החמה - **אלצפן** זה "אלץ" - **צפון**, להסתיר את החמה, אך זה מצד נקודת התיקון, להעמיד את מציאות ההסתרה שתהיה באופן של אילוץ דתיקון. - הוא בא לתקן את ה"אצילי בני ישראל" שהם נדב ואביהוא מצד זה, - והוא מתנבא "משה מת ויהושע מכניס", פני משה כפני חמה. - זהו עומק המדריגה שהוא בא לגלות, שלמציאות החמה יש נקודה של הסתרה אבל מצד תיקון הדבר ולא מצד דקלקול.

יתר על כן, - להבין, הרי מישאל ואלצפן היו בני עוזיאל, - **עוזיאל** נקרא כן מלשון **עוז**, תוקף, - ויש הקבלה לכך בשמשון, שהרי עיקר קלקולו של שמשון, כפי שאומרת הגמ' כאן: "**תניא רבי אומר תחילת קלקול בעזה, לפיכך לקה בעזה, תחילת קלקולו בעזה דכתיב וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה, לפיכך לקה בעזה, שנאמר וירידו אותו עזתה**" וכו', - וברור הדבר, "אביהם של מישאל ואלצפן היה עוזיאל, בבחינה של עזות, ומקום נפילתו של שמשון היה במקום של העזות דקלקול, ששם היתה נפילתו, - והרי נאמר בלשון הפסוק "ומצח אשה זונה היה לך" - זהו "עזות מצח" שמתגלה באשה זונה, שזה, הרי, היה תחילת קלקולו של שמשון שירד לעזה, כפי שאומרת הגמ' מהפסוק "וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה" - בבחינת "מצח אשה זונה היה לך", זה גופא היה קלקולו של שמשון, כלומר, שמקום קלקול הארתו של שמשון הוא **בעזה**, מקום **העזות** מצח", היפך ה"**עוזיאל**" דקדושה

ולפי"ז, להבין יתר על כן, בגדר העזות שבדבר, - יש עזות דקלקול, "גוי עז פנים", ויש עזות דתיקון, - "הוי עז כנמר". וכהגדרה כוללת ממש, בלי להיכנס כעת לסוגיא של חלקי הטוב וחלקי הרע שבנקודת העזות - כשהחמה נמצאת בתוקפה היא נקראת "חמה עזה בעולם", - זה הארתה של חמה במקום שלימותה, - "חמה עזה בעולם" הוא ביטוי למידת הדין שולטת בעולם, כאשר החמה נמצאת בתוקפה ובשלימות הארתה היא נקראת "חמה עזה" שנמצאת בעולם, - וא"כ מצד השמש, בלי נקודת ההסתרה שבה, מתגלה בה נקודת העזות שבדבר, - וכל מדרגתו של שמשון להכניס את החמה לנרתיק, - וכפי שהוזכר, - שתי תפיסות של קלקול דלילה באה להתנגד לשמשון, תפיסה אחת לקחת ממנו את אותו נרתיק, ותפיסה נוספת לעשות לו עוד הסתרות ועוד הסתרות, - הסתרה של לילה, - של צל, - של ליצנות, - והיינו שהיא מתנגדת לו בדבר והיפוכו, מצד אחד לקחת את ההסתרה הקיימת בו ולחזק אותה בהשתלשלות לכל חלקי ההסתרה שישנם, ומצד שני היא מסירה את ההסתרה שבדבר, - זהו מה שמשמשון מצא את דלילה בעזה, כלומר, שהיה בה את שתי התכונות, מצד אחד זה **דלילה** - **ד' - לילה**. - להחשיך את הארתה של השמש. ומצד שני זה היה **בעזה**, שזהו העזות להסיר את ההסתרה ולגלות את ה"חמה עזה בעולם", את תוקף נקודת החמה בלי אפשרות הכיסוי, - אלו הם שתי הדברים שהם עומק נקודת הקלקול שהיא מנסה לקלקל את מציאותו של שמשון, - מצד אחד היא לוקחת את ה"**שמש**" שב"**שמשון**" ומסירה ממנו לגמרי את ה"**ון**" שבשמשון, ומצד שני היא לוקחת את ה"**ון**" שבו ומפילה אותו להסתרה גמורה.

לפי"ז אלצפן שנשא את נדב ואביהוא מהקודש אחר מיתתו, נדב ואביהוא - ר"ת "**ון**" שזה לתקן את ההתנגדות ל"ון", מציאות ההסתרה שבדבר, ובלשון אחרת, **נדב** בגימטריה "**ון**". ולפי"ז, - אף שאין הדבר מפורש בחז"ל - הרי היה כאן מישאל ואלצפן שהוציאו את נדב ואביהוא, ובפשטות לפי הסדר, - מישאל הוציא את נדב ואלצפן את אביהוא, אבל לפי מה שנתבאר עכשיו, - **אלצפן** הוציא את **נדב**, - כי הוא בא לתקן את ה"**ון**".

כלומר את אותו "ון" דקלקול שבאה לקלקל דלילה, - שתי הצדדים שהזכרנו: - "**ון**" שיוצר הקטנה והקטנה והקטנה עד שמגיע מציאות ההסתרה הגמורה של הלילה, - או שהיא מבטלת את מציאות ה"**ון**" שאז שמשון הופך להיות מציאות של שמש בתוקפו שזה בבחינת "חמה עזה בעולם", - כנגד זה בא אלצפן לשאת את **נדב** גימטריא "**ון**" לתקן את מציאות ה"**ון**".

לאחר שנתבאר בסיעתא דשמיא, שיש כאן את שתי החלקים האלה, חלק של עומק נקודת ההסתרה, וחלק של עומק נקודת התוקף שמתגלה בשמשון. - התוקף שמתגלה במציאותו של שמשון זה בבחינת השמש כפי שהיא עתידה להיות לעתיד לבוא, - עכשיו כשהשמש נמצאת בנרתיקה, בהקטנתה, היא הופכת להיות מְשֻׁמֵשׁ ל-שְׁמֵשׁ, וכלשון חז"ל "חבל על שְׁמֵשׁ גדול שאבד מן העולם", - כשהשמש נקראת שְׁמֵשׁ זה ההצמצמות שלה, - ואמנם בכללות גרמי השמים נקראים "משמשי משמשים לפני במרום", - משמשים את הקב"ה, וכמו"כ משמשים את בריותיו, אבל בפרטות לעניינא דידן כאשר נופל מציאות השמש, אז היא הופכת להיות הארתה - שמשות. והדוגמא הבהירה, "פני משה לפני חמה", ובמשה רבינו מתגלה, כפי שמבואר בגמרא בקידושין, שכשיתרו הגיע. היה משה עומד עליהם **לשמשם**, - מה הקב"ה משמש את העולם, אף משה רבינו משמש אותם, - זהו נקודת צמצום לדבר, מה שהוא משמש, כי כל דבר משמש משהו אחר, היינו שהוא מצמצם את עצמו למה שהוא משמש אותו. - נמצא שכשהשמש עומדת לעצמה, היא בתוקף הארתה, אבל כשהיא באה לשמש אחרים, היא צריכה לצמצם את עצמה למי שהיא משמשת אותו, - לכך שמש נקראת שְׁמֵשׁ.

אבל לעתיד לבוא - "עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה, צדיקים מתרפאין בה ולא עוד אלא שמתענגים בה, ורשעים נידונים בה" - גמ' בנדרים דף ח' ע"ב. - מי הם הצדיקים שמתרפאים בה? - וודאי, כפשוטו היינו כל צדיק וצדיק שנצרך לו רפואה, - כמו שבמתן תורה כולם נתרפאו, כמו כן לעתיד לבוא כשהקב"ה יוציא חמה מנרתיקה יהיה לכולם רפואה. אבל בעומק, - להבין ברור, הגמ' בסוף פ"ק דב"ב, כידוע מאד, אומרת "אבן טובה היתה בצווארו של אברהם אבינו, וכל הרואה אותה היה מתרפא, כיון שמת אברהם אבינו, מה עשה הקב"ה, עמד ותלאה בגלגל חמה", - זה השורש שלעתיד לבוא "עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה" ש"צדיקים מתרפאין בה", - הם מתרפאין בה מכח האבן טובה שהיתה בצווארו של אברהם אבינו, שנתלתה בגלגל חמה, שע"י שהם מסתכלים בה, נעשה להם רפואה.

- אבל ביתר עומק, - להבין ברור, - הצדיק הראשון שיתרפא מהשמש, כשהקב"ה יוציא חמה מנרתיקה הוא שמשון שהוא חיגר ברגליו וצריך להתרפאות, שהרי הוא נקרא ע"ש השמש, ולכן כאשר השמש עתידה לצאת, הראשון שיקבל את אותה רפואה יהיה שמשון, - ב"ותאלצהו" שהיה מציאות של אילוץ, שמכח כך פירשה ממנו דלילה בסוף ביאה. וע"י כן "בין רגליה כרע שכב נפל", וע"י כן, זה גרם שרגליו שלו נפלו, שנהיה חיגר בשתי רגליו, כמו שנתבאר, - כאשר יוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, והיא תאיר באופן שלם בלי נרתיק, - היא תתקן את מציאותו של שמשון, - ואיך היא תתקן את מציאותו של שמשון? - ברור, מיניה וביה. כפי כל המהלכים שהזכרנו השתא, - מצד המהלך שהוא הופך להיות "וין" של הסתרה והסתרה והסתרה, - כשיוציא הקב"ה חמה מנרתיקה אין כאן את שורש הצמצום של הנרתיק, שהוא שורש היניקה של כל ההסתרות, - ומהצד השני שדלילה גרמה להסיר את מציאות ה"וין" שתצא חמה מנרתיקה, ומכח עזות דקלקול תתבטל מציאותו של שמשון, - כאן הוצאת החמה מנרתיקה היא באופן דתיקון.

לפי"ז, עכשיו, עומק עצום, הרי הגמ' אומרת בפרק חמישי דבבא בתרא, דף ע"ה, "עתידי צדיקים שיקראו על שם בוראם", - וכוונת הדבר, שהם בטלים לבוראם, זה עתיד להיות לעתיד לבוא. - אבל מי כבר עכשיו הוא מעין בורא? - שמשון, ובהרחבה יותר כפי שהגמ' אומרת כאן בהמשך "ת"ר חמשה נבראו מעין דוגמא של מעלה וכולן לקו בהן, שמשון בכחו, שאול בצווארו, אבשלום בשערו, צדקיה בעיניו, אסא ברגליו", - ובכללות, בסוגיא שאנחנו עוסקים זה שמשון, וכפי שמבואר כאן בדברי הגמ': - "א"ר יוחנן שמשון דן את ישראל כאביהם שבשמים שנאמר דן ידין עמו כאחד וגו'. ומפרש רש"י, כאחד - כיחידו של עולם, - שבזה הוא מעין בוראו, וכמו"כ כפי שהזכרנו את דברי הגמ' שמשון הוא מעין שמו של הקב"ה "כי שמש ומגן ה' אלקים", שמשון הוא בבחינת ה"מגן" שבשמש, וא"כ, כמו בכל מה שעתיד לבוא, שיש מעין לזה כבר היום בעולם, גם ה"עתידי צדיקים שיקראו על שם בוראם", - המעין של זה, בעולם הזה הוא מדרגת שמשון.

ולהבין ברור, ככל חשבון הדברים, ה"עתידי צדיקים שיקראו על שם בוראם", זה באותו זמן ש"עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה", - אבל כעת כשיש לחמה נרתיק, מיהו שבכ"ז נקרא על שם בוראו? - שמשון, - והוא נקרא על שם בוראו מצד הנרתיק שבו, - מצד ה"וין" שבו, - ה"מגן" שבשמש, - על שם כן הוא נקרא על שם בוראו, - להבין ברור מאד, - זה לא רק שכבר מעכשיו הוא נקרא על שם בוראו, אלא שונה הוא משאר הצדיקים - שאר הצדיקים עתידים להיקראות על שם בוראם מכח שהכלים מתבטלים לאור, זהו "עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה", - אבל שמשון, כל הוויתו היא הנרתיק, הבית קיבול שבדבר, ומכח הבית קיבול עצמו, הוא כבר נקרא עכשיו, על שם בוראו, - אבל זה לא רק הקדמה של זמן, שכבר מעכשיו הוא נקרא על שם בוראו, אלא זה הקדמה של מהות, כי במהות, מה שצדיקים נקראים ע"ש בוראם, הוא מכח הוצאת חמה מנרתיקה, ואצל שמשון המהות שהוא נקרא ע"ש בוראו הוא בנרתיק שבו.

לפי"ז, להבין עמוק, - אבל פשוט, - ה' הוא האלקים", "ה' הוא האלקים", "ה' הוא האלקים", - אצל מי מתגלה "ה' הוא האלקים"? - אצל שמשון שגם הנרתיק - המגן, שהוא בבחינת "כי נזיר אלקים", במקביל ל"אלקים" שהוא ה"מגן" של "שמש הויה", - אצל שמשון מתגלה "אלקים הויה".

וזה, הרי שואלת הגמ' שא"כ "שמש" יהיה שם גמור לעצמו, ועונה הגמ' שהוא רק מעין בוראו במה שהקב"ה מגן על העולם, ולא על שם המציאות הגמורה של השמש, ובעומק, כלומר, היום לא מתגלה עדיין "הויה" הוא האלקים", אז השמש הוא באמת לא שם גמור, ולכן עיקר מדרגת שמש שיש עכשיו הוא במדרגת שמש, - ומצד שזה לשון של שמש, לכן זה לא שם של הקב"ה בעצמו. אבל כאשר יתגלה המציאות, שהנרתיק, שזה שלימות ההארה של שמשון - הקב"ה יוציא את החמה מהנרתיק, - שם יתגלה שהויה"ה הוא האלקים, - מתגלה ששמו של שמשון שהוא בבחינת **שמש-וין**, - שה"וין" יכלל במציאות ה-**שמש**, זה יהיה עומק הגילוי.

וזה ברור ופשוט, - כפי שהזכרנו, מישאל ואלצפן הוציאו מהקודש את נדב ואביהוא, שהם מתו מכח "בקרבתם לפני ה' וימותו", - נתקרבו לאור הקדוש, כלשון האור החיים הקדוש באריכות נפלאה ומתוקה, שעל ידי כן הם נכללו באור ומתו. - במיתתם של נדב ואביהוא מתגלה חמה בלא נרתיק, - זו היתה צורת מיתתם, - וכמו שאומרים חז"ל, שגופן לא נתכלה, אלא יצאו ב' חוטין של אש ונשרפו נשמותם ונסתלקו בלא כליון של גוף, - כלומר, נשאר המגן, נשאר הנרתיק, - זה **אלצפן - שמשון**, נקודת הנרתיק, הבית קיבול, שזה באופן של נקודת התיקון. כמו שנתבאר.

ולפי"ז, עכשיו להבין נפלא מאד, - איפה עיקר הנרתיק של הקב"ה כאן בעולם? - מקום בית המקדש, הוא נרתיקו של הקדוש ברוך הוא, הוא הבית קיבול להארה של הקב"ה, - שם מקום שלימות ההארה שקיימת בעולם, - יש כאן בגמ' עוד מימרא על שמשון: **תניא אמר רבי שמעון החסיד, בין כתפיו של שמשון ששים אמה היה שנאמר וישכב שמשון עד חצי הלילה ויקם בחצי הלילה ויאחז בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם הבריה וישם על כתפיו, וגמירי דאין דלתות עזה פחותות מששים אמה**, - הרי יש רוחב דלתות של אולם - עשרים אמות, ויש רוחב דלתות של היכל, עשר אמות - וכפי שנחלקו רבי יהודה וחכמים בריש עירובין אם שם פתח לומדים מפתחו של היכל או מפתחו של אולם - כאן רוחב הדלתות היו ששים אמה, - וזה פשוט, מה שהיה כאן ששים אמה, - כי זה כולל את כל הששים רבוא, - הרי מקום הכתפיים הוא מקום

השראת בית המקדש שנבנה אצל בנימין - "בין כתפיו שכן", - וכמו שכשאדם נושא משא הוא נושא את משאו על כתפו, מעין כך, כביכול, השראת השכינה שהיא מקום הנשיאה שנושאת את כל הבריאה כולה היא בבחינת "ובין כתפיו שכן", מקום הכתפיים ששם מקום נקודת ההשראה.

בהבנה בהירה מאד, - הרי בנימין נולד בשעה שמתו אמו, כלומר, הבית קיבול של יעקב אבינו נסתלק, - כך היתה צורת לידתו של בנימין, - וכדברי רבותינו כידוע מאד, - שזה לא רק כפשוטו שבשעה שהיא מתה הוא נולד, אלא שמה שהיה לה, - הבית קיבול של יעקב אבינו, - את זה היא נתנה לבנימין, נמצא שכל ביהמ"ק שהוא עיקר מקום השכינה, הוא בבחינת רחל אמנו, שכידוע היא גילוי מדריגת השכינה, - זהו השרש למה שמקום בית המקדש מתגלה בחלקו של בנימין. - כתפיו של שמשון שהיו רחבים ששים אמה, זה כתפיים שבהם נמצא הבית קיבול של כל העולם כולו, - כל הכנסת ישראל יכולים להתפלל שם, - מה שהוא היה רחב בכתפיו ששים אמה, שזה כנגד ששים רבוא, כמו שהזכרנו. היינו שהיה שם בית קיבול לכלל כלל ישראל, - הגמ' כאן אומרת, לפי הנוסחא הפשוטה שלפנינו: **"אמר רב, אמר שמשון לפני הקב"ה, רבש"ע זכור לי עשרים ושתים שנה ששפטתי את ישראל, ולא אמרתי לאחד מהם העבר לי מקל ממקום למקום"**. עשרים ושתים שנה שמשון שפט את ישראל הם כנגד עשרים ושתים אותיותיה של תורה, - "אותיות מאירות". כלומר, שבשמשון היה את כח הכללות של כל הכנסת ישראל. - ומה ההבדל בין שמשון למשה? - להבין ברור, - משה הוא כללות כל כנסת ישראל, "אשה אחת היתה בארץ מצרים וילדה ששים רבוא בכרס אחת ומנו משה". - אבל הוא הכללות של הכנסת ישראל, - בגדלותם, זהו בחינת משה שהוא גדלות הדעת.

לעומתו שמשון הוא הכללות של הכנסת ישראל בזעיר אנפין, בהקטנה, - ולכן הוא נקרא שמשון, **שמשון**, - הקטנה כמו שנתבאר, - משה רבינו הוא בבחינת "פני משה כפני חמה" הוא כולל את כל הכנסת ישראל בבחינת הכללות שבדבר, אבל מדריגתו של שמשון שג"כ כולל את כל הכנסת ישראל, - אבל באופן מצומצם. - זהו עומק ה"אלץ", כמו שהזכרנו מרש"י, לשון דוחק ומצוקה. - מהו דוחק ומצוקה? - ששה בכרס אחד, הרי, זה דוחק ומצוקה. - אבל אצל משה רבינו שהיה ששים רבוא בכרס אחד, כביכול, זה לא מצוקה, כי באמת הוא רק אדם אחד, אלא שהוא שקול כמו ששים רבוא - זהו בחינת גדלות, אבל שמשון הגדרתו הוא "ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו", - מה שכתפיו היו ששים אמה, שהגדרת הדבר היא, שהוא חובק בתוכו את כל הכנסת ישראל, זה באופן של מצוקה ואילוץ, שמשון, באופן של הקטנה.

בלשון אחרת והיינו הך, משה רבינו היה שקול כנגד ששים רבוא נשמות ישראל **בפועל**, - שזה בחינת הרחבה, - שמשון היה שקול כנגד ששים רבוא בכח, - איפה נמצא ה"בכח" שבאדם? - במקום ההולדה, - שם נמצא כל זרעו אחריו בכח. - זה עומק דברי הגמ' שהוזכר לעיל, "ויגדל הנער ויברכהו ה' במה ברכו אר"י א"ר שברכו באמתו, אמתו כבני אדם, וזרעו כנחל שוטף". - אמתו כבני אדם, היינו שזה היה כמו של שאר האדם, אבל "זרעו כנחל שוטף", - מה היה בזרעו של שמשון? - כל הכנסת ישראל בזעיר אנפין כולם היו כלולים במציאותו של שמשון.

להבין ברור, הרי הזכרנו שמישאל ואלצפן הוציאו את נדב ואיהוא, - והרי נדב ואביהוא מתו ביום הקמת המשכן, "משכן איקרי מקדש" - במקום הכתפיים שם הוא מקום מיתתם של נדב ואביהוא, - המשכן - המקדש שבו השראת השכינה, הוא המקום שמחבר ומצרף את כל הכנסת ישראל גם יחד, - יתר על כן הוא מצרף גם את אומות העולם אבל זה לא עיקר הנקודה השתא.

זהו שמשון, - שמחבר ומצרף את כל כנסת ישראל גם יחד, זוהי מדריגתו, - מה שאומרת כאן הגמ' "מה הקב"ה מגין על כל העולם כולו אף שמשון מגין בדורו על ישראל" - "מגין בדורו על ישראל" כוונת הדבר שהוא היה הנרתיק שבתוכו נמצאים כל הכנסת ישראל גם יחד.

משה רבינו, בעומק, היה **ההארה** של כל הכנסת ישראל גם יחד, - שמשון היה **הכלי**, - ה"בכח", ה"בית קיבול" של הכנסת ישראל יחד, זו היתה מדריגתו של שמשון. - בתוכו מתקבצים כל ה"בכח" של הכנסת ישראל, - כמו שאשה יכולה להוליד עוד ועוד, והגדרת הדבר, שיש בתוכה את ה"בכח" שבדבר, כך שמשון, זו היתה מדריגתו כמו שנתבאר - **שמשון - שמשון**.

ולפיו"ז, כשעתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה, הגדרת הדבר שהוא מוציא אותה מה"בכח" למציאות בפועל, זה כל תכלית הבריאה כולה.

הבריאה שבה אנו נמצאים השתא היא נמצאת בכח, - זה נקרא **חכמה, כח-מה**, כידוע עד מאד בדברי רבותינו, זה נקרא שכל בכח, אבל, כמו שהרחיבו רבותינו, - כל עבודת האדם היא להוציא את זה מהכח לפועל, זה נקרא בלשון רבותינו "השכל הפועל", - שכל שיצא מהכח לפועל, הוא "שכל הפועל", - זו מדריגתו של שמשון, שמצרף ומחבר את כולם גם יחד, - **חמה** אותיות **חכמה**.

ולפי"ז, להבין עכשיו, ברור מאד, - הרי שמשון היה נזיר אלקים, ככל דיני נזיר, - אבל עיקר מדריגתו של שמשון היתה מכח שערותיו, זו היתה מדריגתו של שמשון, - "נזיר אלקים", - הרי השערות יוצאים מראשו של האדם, שהוא מקום שכלו של האדם, - כהגדרה כוללת, כידוע מאד, ההגדרה של שערות, שהם "מותרי המח", - ולכאול, ממה נפשך, - אם זה צריך להיות שם, א"כ ראוי שהם ישארו שם, ואם זה לא צריך להיות שם, - א"כ שלא יהיו שם מעיקרא, - וכהגדרה כוללת, השערות הם אור שנכנס לתוך המח, והכלי לא יכול לקבל את אותו האור, ולכן הוא חוזר ויוצא החוצה כאור מקיף, - וזה הגדרה נכונה.

- אבל לעניינינו דידן, - הגדרה נוספת: אם זה באמת לא היה שייך לפנים, - זה לא היה נכנס, אבל זה שייך ל"בפנים", - ב"בכח", באופן שזה לא יכול לצאת לפועל בפנים, - ולכן כשזה כן יוצא לפועל, זה יוצא בפועל באופן של שערות, - יש את החלק של ה'בחכמה יבנה בית ובתבונה יכונן ובדעת חדרים ימלאו', - זה החלק שיוצא מן הכח לפועל, ויש את החלק של החכמה שנשאר בכח ולא יכול לצאת לפועל, - ולכן הוא יוצא לפועל באופן של שערות, אבל אופן יציאתו הוא ללמעלה, - הוא לא יכול להתגלות בפועל כמציאות הקומה שנמצאת למטה.

- שמשון שהיה נזיר אלקים, שהיה לו את הדין של "גדל פרע שער ראשו", - היינו שהוא מוציא מהכח לפועל את השערות, - את אותה נקודת חכמה, - ולהבין ברור, עד עכשיו הזכרנו את מהלך הדברים, שמשנה היה בפועל, שמשון היה בכח, - כעת אנו מוסיפים ואומרים, שמשון הוא בפועל בשערות, - מהו גדר הדבר שמשון הוא בפועל בשערות? - בשערות דקלקול שזה בחינת עשיו "אש שעיר" - עשיו וגמור, כלומר זה יוצא לפועל, רק בתור פסולת של גוף שאין לו קיום כמות שהוא, אבל השערות הללו, שהשתא הם מתגלים באופן דקלקול - "איש שעיר", שהוא מקום שאינו חי באדם, אבל כשיתקיים הפסוק "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו [=הר שעיר] והיתה לה' המלוכה", - אז יתגלה "העשירי יהיה קדש", כדברי רבותינו ש"שער" אותיות **עשר**, כלומר, כשזה יתקיים לעתיד לבא, ואז "והיתה לה' המלוכה" - "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", - "דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל" - מהו "כאחד", - כאותו יום שנאמר בו "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", - באופן הזה הוא ידון את ישראל, - ועומק הדבר, שהוא דן את ישראל מעין מה שעתיד להיות "לעתיד לבוא" - הוא בא לתקן את הנחש, ואז שלימות התיקון תהא לעתיד לבוא, - השערות שמתגלים מכח של שמשון, אמנם הם יוצאים לפועל, - אבל, מצד העולם הזה, הם רק בכח והגדרת היציאה שלהם לפועל הוא במדריגת ה"לעתיד לבוא", זהו ה"עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה", - מדריגתו של שמשון היא, שעכשיו הוא מצרף את כל כנסת ישראל בכח, והוא מוציא אותם לפועל מצד האור של הלעתיד לבוא, לא מצד מה שקיים עכשיו, כי מצד מה שקיים עכשיו, מדריגתו של שמשון היא בחינת הקטנה, - **שמשון**, אין כאן מציאות של ההוצאה לפועל אלא כולו מציאות של "בכח", אבל מה שהוא כן מוציא לפועל הוא לא מצד מדריגת האי עלמא אלא מכח השמשון של ה"לעתיד לבוא" שגם ה"ון" יתכלל במציאות ה"שמש" בבחינת ה"קב"ה מוציא חמה מנרתיקה" - אז יתגלה האור השלם במדריגה של השערות.

מה שהשתא יש מציאות של "ותאלצהו" - עומק נקודת ה"ותאלצהו" הוא מה שהכח לא יכול לצאת כמציאות לפועל, זה גופא עומק נקודת האילוף הגמור שמתגלה כאן, - השערות שיוצאים מן האדם, הם גופא האילוף שאינו יכול לצאת מן הכח לפועל, אבל כשה"אלץ" יחזור ויתחלף להתהפך מ-א' לח', בבחינת מה שאומר הרמב"ן שבלשון הקודש ה-ח' היא אות כבידה ומחליפים אותה בא', [-דיברנו בזה לעיל "ויאבק" - "ויחבק", ועוד ועוד דוגמאות בלשון"ק] - ואז ה"אלץ" הוא בעומק "חלץ". כלומר שה"ותאלצהו" הופך ל"ואחלצהו", כמו עובר היוצא ממעי אמו, - כאדם הניצול מצרתו, כך גם אור השערות השלם שיוצא ממדריגתו של שמשון יאיר באור שלם של "ואחלצהו" שה"אלץ" הוא לא "אלץ" מצד הקלקול, אלא האור העליון בבחינת ה"אצל" - כאן תהיה המדריגה של שלימות ההארה מכח מדריגתו של שמשון.

וא"כ תוקף מדריגתו של שמשון היא שה"אלץ" דקלקול חוזר והופך [-בהיפוך אותיות] להיות לא רק "אצל" בבחינת "ואצלת" מן הרוח" שזה אופן של המשכה, אלא הוא חוזר ומצטרף למדריגה של אצל - שהופך להיות ה"אצל" העליון - שזה מדריגת השערות, שהרי כל שערות הם עולים ללעילא, הם נמצאים אצל העליון, זה מדריגתו של שמשון.

[**תגובה לשאלה:**] - השערות עכשיו הם נרתיק לאור החמה שאינו יכול לצאת לפועל אבל מצד השלימות של ההארה שלהם - "שמש ומגן הוי"ה אלקים", וה"מגן" נכלל ב"שמש" - ה"אלקים" נכלל ב"הוי"ה", ה"ון" נכלל ב"שמש", ככל מהלך פני הדברים שהוזכר, - ואז השערות הם לא אופן של פסולת שיוצא לפועל אלא זה ה"בכח" שיכול לצאת לפועל, - והאופן שהוא יכול לצאת לפועל, - מחדדים - הוא רק ע"י שהוא נכלל בעליון, כי בלא זה, מצד התחתון, אין לו כלים לקבל את ההארה הזו, ורק בהתכללותו בעליון הוא יכול לצאת כמציאות לפועל.

[**תגובה לשאלה בהמשך השיעור:**] - מה ששערות ירדות, אחרי שהם עולות הם יורדות, ולעתיד לבוא הם יעלו - כיון שהשערות שיוצאים השתא הם שערות של פסולת, אף ששורש תכונתם היא עליה, אבל מה שהם מתהפכים לרדת, זה עומק נקודת ירדתם - בלי להיכנס לעומק הסוגיא של שערות הראש ושערות הזקן וכו' - אבל כהגדרה כוללת, תנועתם בעומק היא עליה, וכיון שאנחנו נמצאים במקום של נפילה לכן השערות גופא נפלות, - אבל מכח מדריגתו של שמשון, ה"שמש" - "ון", כמו שנתבאר, חוזרים ומתחברים, ה"ון" חוזר ומתחבר למדריגת הלעילא, - שבתחתון הם כלים להוציא את הדבר מהכח

לפועל, ולכן אופן התגלותו השתא הוא באופן של "וּן", אופן של הקטנה, שהוא רק "בכח" שלא יכול לצאת לפועל, אבל מכח "נזר אלקים" הוא מעין ההארה של ה"לעתיד לבוא" - שזה נקרא "נזיר אלקים, שהשערות נקשרים ללעילא.

לפי"ז, להבין ברור, השתא יש מדריגא שנקראת סוד, לעתיד לבוא יהיה את הבחינה שסודו של הקב"ה עתיד להתגלות, - מאיפה השורש שמשון גילה את סודו? - כמובן, מצד הקלקול - "כי הגיד לה את כל ליבו", אבל שורש הדבר הוא, שבעצם כל הגדרתו היא בבחינת סוד, - הסיבה שמשון נאסר בשתיית יין היא כי "נכנס יין יצא סוד", אבל שמשון שכל מהותו היא מעין הסוד שיהיה לעתיד לבוא שהכלי נכלל באור העליון, **ושם יש לו כלי גדול יותר ולכן זה יכול לצאת לפועל**, - זה עומק הארתו של שמשון.

כשמשון יתכלל במדריגתו של משה, - ה"וּן" נכלל במדריגת ה"שמש", זהו מדריגת "שמש צדקה ומרפא בכנפיה", - הראשון שיתרפא יהיה שמשון, שיתרפא ברגליו, - ולאחר מכן יתקיים "צדיקים מתעדינים בה" בעומק ההארה העליונה, - שהם מקבילים את ההארה בכלי העליון, - שבכלי העולם היא לא יכולה לצאת מהכח לפועל, - שם היא יוצאת בשלימותה.

וההכנה השלימה לזה זה ה"ותאלצהו", - "ותאלצהו" זה כח עליון, שהוא למעלה ממה שכחו של האדם יכול לסובלו עכשיו, - אבל אותו כח בעומק הוא מהאור דלעתיד לבוא שמאלץ את מה שנמצא כאן, - וכשאותו "לעתיד לבוא" יתגלה בפועל אז ה"אלץ" הופך להיות "אצל", שאז זה לא באופן של אילוצ, - זהו ה"מתעדינים בה", בשלב ראשון כעת, זה רק "מתרפאים בה" אבל בשלימות ההארה "מתעדינים בה" שה"אלץ" מתהפך ל"אצל" - אצלו יתברך שמו.

[**שאלה:** הרב, האם אפשר לומר שבעצם כל עם ישראל הם נרתיק?] תשובה: כל מדריגה היא נרתיק ביחס לנקודה העליונה ממנה.

[**תגובה לשאלה:**] - מה שאומות העולם מאלצים אותנו זה מצד ה"אלץ" התחתון.

[**שאלה:** כבוד הרב, האם המלאך שבישר על לידתו של שמשון יש לו שורש לשמשון, - הבעש"ט אומר על מה שכתוב "למה זה תשאל לשמי והוא פלאי" - ש"פלאי" זה ג"כ שם.]. **תשובה:** - שזה הגילוי שזה ה"אלף" שב"פלאי" [-**פלאי**] זה **"אצל"** - אותיות **"אלץ"** **תשובה:** בגימטריא, - מצויין, מצויין, נפלא מאד, - בהכרח שכל דבר שמבשר על משהו, כלומר זה עצמות השורש, - שהיא זאת שמתחילה להתגלות, היא מבשרת על נקודת הדבר שהוא יתמשך, - זה לא כמו ששולחים את מאן-דהו כשליח בעלמא, ולדוגמא: "ואת יהודה שלח לפניו גשנה" כידוע **"גשנה"** בגימטריא **"משיח"** - לכן את יהודה שממנו יצא משיח הוא שלח לפניו גשנה, כלומר, שורש ההארה מתחילה להתגלות, זה נקרא תחילת הגילוי, - מה שהוא בישר על נקודת לידתו, זה בוודאי תחילת נקודת הגילוי, וכמו שאמרתם נפלא מאד ששם **"פלאי"** שזה בגימטריא של **"אלץ"** זה אופן נקודת תחילת הגילוי, רק ה"אלץ" התחתון מתגלה בבחינת "מנוח עם הארץ היה" - שהלך אחר אשתו, שזה בחינת "אלץ" תחתון, - זה גרר שמשון ילך אחר דלילה מהצד דקלקול, אבל לעתיד לבוא שיהיה "אשת חיל עטרת בעלה" - אז ה"אשת" שהוא הכלי קיבול יעלה ללעילא, זה נקרא "אשת חיל עטרת בעלה" שהכלי נתעלה ללעילא, ה"וּן" נכלל ב"שמש", ומתגלה כלי בפועל במדריגה העליונה.

[**שאלה:** האם יש קשר בין שְעַר לְשַעַר? **תשובה:** - הדבר הגבוה ביותר שיש באדם זה השערות, - זהו השער שבו מתחיל האדם, - יש שער תחתון ושער עליון, - השער העליון הוא השערות שהם עליונים, - השער התחתון זה עשוי שהופך להיות מהצד התחתון של נפילת הדבר.

- [בלבביפדיה | מחשבה אות א](#) 1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/בלבביפדיה-מחשבה/א-ל-אלץ-בלבביפדיה-מחשבה>

Links

[1] <https://bilvavi.net/ency.thought.aleph>